

SLOVENSKI NAROD.

Inha vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanih se plačuje od petrostopne petif-vrste po 14 h, če se oznanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravnemu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Pred zasedanjem državnega zбора.

V četrtek 26. t. m. se po dolgem premoru zopek snide državni zbor. Ko so poleti šli poslanci na počitnice, je bilo stališče Beckovega kabineta še tako trdno, da se pač nihče ni nadejal, da bo v zimskem zasedanju parlamenta na krmilu že drugo ministrstvo.

Dogodki, ki so se doigrali med parlamentarnimi počitnicami na Češkem, in deloma tudi na Slovenskem, so omajali stališče barona Becka, da je moral napraviti prostor Bienerthu, ki so ga že daje časa označevali kot bodočo zvezdo.

Bienerth je hotel sestaviti parlamentarno ministrstvo, toda ta poskus se mu ni posrečil, zadovoliti se je moral z uradniškim kabinetom, ki ima vezane roke tako glede svojega delokroga kakor tudi glede svojega obšanka.

Rešiti proračunski provizorij in spraviti pod streho predloga o aneksiji Bosne in Hercegovine, to je edina naloga, ki jo je prevzelo novo ministrstvo.

Na prvi pogled se zdi ta naloga nemalenostna, toda ako se položaj nekoliko globlje presodi, se mora priti do prepričanja, da Bienerth ne bo imel lahkega posla rešiti to nalogo.

Oficinozni listi sicer slikajo položaj Bienerthovega kabineta kot vrlo ugoden. »Die Zeit«, ki je priznalo poludarino glasilo vlade, piše na pr. v svoji zadnji številki: »Baron Bienerth je od velikih strank v zbornici dobil obvezno obljubo, da se mu bodo najnajnejsje državne potrebščine dovolile hitro in gladko. Dovolili mu bodo proračunski provizorij in tudi aneksijsko predlogo.«

Sodba oficinoz je, kakor se vidi, zelo optimistična, a ne odgovarja resničnemu položaju. Pred vsem je treba konstatirati, da trditev, kakor da bi se bile vse velike parlamentarne stranke Bienerthu obvezale votirati proračunski provizorij in aneksijsko predlogo, ni resnična.

Ba včerajšnji številki »Dnevnik« citamo oficialno izjavo dr. Kramača, načelnika češkega »Narodnega kluba«, v kateri Kramač pravi sedesedno tole: »Narodni klub me ni pooblastil, da bi baronu Bienerthu obljubil kakoršnokoli glasovanje, razume se torej, da mu nisem mogel tudi ničesar obljubiti glede proračunskega provizorija, niti glede aneksijske predlage, še manj pa glede predložitve jezikovnega zakona državnemu zboru.«

LISTEK.

Na rodnih tleh.

Povest; spisal Fr. Rant.

(Dalje.)

Dr. Brnot je ostal do poznega popoldne pri Vrhovcevih. Ko je odšel, ga je Anica spremila do hišnih vrat, toda varala se je v svojem pričakovaju, da bo slišala še mnogo ljubih in sladkih besed. Dr. Brnotu se je mudilo in poslovil se je prav na kratko, kajti mudilo se mu je na sestanek svojih zaupnikov.

Med tem, ko se je dr. Brnot peljal proti Topolni, je razmišljal samo o svojem gorovoru, ki ga je hotel govoriti na sestanku zaupnikov. Bitka z Anico je bila dobljena, nevesta pridobljena — čemu bi tratal svoj čas s sentimentalnimi mislimi, ko je realnost zahtevala vso njegovo pozornost. Komaj se je bil dr. Brnot od svoje neveste poslovil, že tudi ni več misil nanjo.

Z Anico je bilo drugače. Dozdevalo se ji je, kakor bi jo Brnot ne ljubil tako iskreno in takto vroče, kakor ga ljubi ona. »Ni mi rek, da me ljubi — samo vprašal me je, če ga bom jaz ljubila.« To ji je neprestano rojilo po glavi, in jo včasih

Iz te kategorične izjave načelnika češkega »Narodnega kluba« je razvidno, da o kakšni obvezni obljubi čeških strank votirati nujne državne potrebščine, ni niti govor.

A če teh niso napram Bienerthu prevzeli nikakih obveznosti, se lahko sklepala, da se tudi Nemci in Poljaki niso dali Bienerthovemu kabinetu nobenih garancij, da bodo brezpogojo glasovali za proračunski provizorij in za aneksijsko predlogo.

Potemtakem situacija za barona Bienertha ni tako rožnata, kakor jo skušajo naslikati vladni listi.

Dosedaj Bienerth še sploh nima nobenega jamstva, da ga bodo stranke podpirale. Treba mu bo započeti še pogajanja s strankami in šele od uspeha teh pogajanj je odvisno, če bo mogoče spraviti v določenem roku pod streho predloga, za katerih rešitev je prevzelo jamstvo novo ministrstvo.

Kakor se kaže, se ta pogajanja ne bodo mogla posebno gladko vršiti. Vzrok za to je mnogo, a ne najmanj med njimi je oseba novega nemškega ministra-krajan dr. Schreinerja.

»Bohemia«, organ čeških Nemcev, je dr. Schreinerja javno proglašila za posredovalca med avstrijskimi in pruskimi Nemci in vsa javnost ga pozna kot najstranejšega propagatorja vseňske misli.

A kot takega se izdaja tudi sam. Sicer bi bilo v interesu kabineta, v katerega je vstopil, da bi vsaj sedaj nastopal kolikor mogoče rezervirano in se izogibal vsemu, kar bi lahko že v naprej izpodkušal pozicijo novega ministra. No, dr. Schreiner menda smisla baš sedanji moment za najugodnejši, da se pred vsem svetom postavi kot »strammdeutsch« skozi in skozi.

V »Innsbrucker Nachrichten« je dal razglasiti, da smatra kot svojo prvo in glavno nalogu kot minister, da posrešuje z vsemi silami delovanje nemških bojnih društev kar so »Schulverein«, »Stidmark«, »Böhmerwaldbund« itd. Z ozirom na to izjavo dr. Schreinerja piše »Venkov«, glasilo češke agrarne stranke: »C. kr. nemški minister-rojak torej proglaša kot prvo nalogu Bienerthovega kabineta boj proti nemencem.«

S tem so karte odkrite! V vlado, katere član še pred zasedanjem državnega zboru tako govorí, ne more med nami nihče e zaupati.

Za najodločnejšo oponozijo je tem dan en povod več.

Da proti vladni, katere član oznanja javno boj proti Slovanom, ki javno

naglaša, kakor je čitati v »Nachrichten«, da bo z vsemi silami podpiral borbo Nemcov na narodnogospodarskem polju proti Slovencem, tudi Jugoslovani ne morejo ostati hladnokrvni, je več nego jasno.

Kakor Čehi, tako morajo tudi Jugoslovani stopiti v oponozijo proti kabinetu, česar smejavno razglašati, da ne bo toliko c. kr. minister, kakor bojevnik proti Slovanom, kakor preganjalec vsega, kar je slovansko.

Iz vsega tega je razvidno, da je perspektiva za barona Bienertha dokaj mrkla in da se prav lahko zgodi, da bo ministrstvo ne gladko, ampak z največjimi težavami moglo spraviti pod streho proračunski provizorij in aneksijsko predlogo. A prijeti se tudi labko, da mu parlament niti tega ne bo votiral.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 22. novembra. V parlamentarnih krogih so uverjeni, da je le od parlamentarnih strank odvisno, koliko časa ostane sedanje ministrstvo na krmilu. Provizorno ministrstvo nima določenega programa, temuč ostane na krmilu le toliko časa, dokler se ne odloči vprašanje o vladnem sistemu. Za parlamentarno koaličensko ministrstvo pridejo v poštev: 70 Čehov, 71 Poljakov, 5 Malorusov, 37 Jugoslovov, tedaj skupno 183 Slovanov. Od Nemcev pridejo v poštev: 96 krščanskih socijalistov, 27 nemških nacionalcev, 15 naprednjakov, 22 agrarcev, skupno tedaj 160 Nemcev. Nadalje pridejo še v poštev 5 Rumunov in 9 konzervativnih Italijanov. Potemtakem imajo Slovani v tej koaliciji absolutno večino. S tem bo moralna vlada resno računati.

Iz ogrskega parlamenta.

Budimpešta, 21. novembra. V razpravi o državnem proračunu je govoril včeraj prvi poslanec Supík. Govoril je madžarsko. V svojem govoru je opozarjal na razmere na Hrvaškem, kjer so protizakonite razmere. Ostro je napadal Rauchovo vladu ter pozival ogrske vlado, naj razpusti hrvaški sabor ter razpiše nove volitve, da se orientira o resničnem razpoloženju na Hrvaškem.

Trgovinsko razmerje s Srbijo.

Dunaj, 21. novembra. V parlamentarnih krogih, posebno v nemških, menijo, da vlada trgovinske pogodbe s Srbijo sploh ne predloži

di službujočih aristokratov. Tedaj je postal okrajni komisar pl. Petterg »znanstveni anarhist«, kajti prepričan je bil, da bi bile njegove, čeprav skromne duševne moći zadostovale za sijajno kariero, če bi le ne bil sin navadnega majorja, ki je slučajno ujel navadno plemstvo, nego vsaj baronstvo.

Gospa pl. Petterg se je v »preganju« v Topolni silno dolgočasila. Kot dekle je preživel vsako leto nekaj tednov pri različnih sorodnikih v Trstu in v Gradeu, prišla prav pogostoma v Ljubljano in na pravila s svojim očetom celo dve »večji« potovanji, enkrat v Benetke, drugikrat na Dunaj. Od tedaj se je smatrala za imenitno damo, ki je poklicana, igrala na velikomestnih parkestih dunajskih odlično vlogo. Vso kriundo, da se njene sanje in nade niso uresničile, je pripisovala svojemu možu in ga je vsled tega v svojem sreču nekaj časa resnično Sovržila. Polagoma se je to sovraščalo poleg in je na njega mesto stopila popolna hladnost. Prenašala je svojega moža z ravnodušno odjenljivostjo, sicer pa se brigala zaradi kar najmanj mogoče. Okrajni komisar pl. Petterg je smatral to za uspeh svoje vzgoje in se je v prijateljski družbi rad ponosil s tem, da si mora mož svojo ženo sam »vzgojiti«, če hoče sicer imeti mirno in prijetno zakonsko

parlamentu. Sedanje razmere s Srbijo so take, da bi trgovinska pogodba ne bila sprejeta v parlamentu. Tega mnenja je bil tudi ministrski predsednik Bienerth pri poganjajih s strankami. Vse kaže na to, da bo vlad trgovinsko pogodbo s Srbijo sploh umaknila. Pa tudi na to ni misliti, da bi vlad sedanjo začasno trgovinsko pogodbo s Srbijo podaljšala preko 31. decembra s pooblastilnim zakonom.

Dogodki na Balkanu.

Oboroževanje v Srbiji.

Dunaj, 21. novembra. V diplomatičnih krogih ne verujejo izjavi srbskega ministrskega predsednika Velimirovića, ki je na opomin vesil zatrjeval, da Srbija nima pripravljene armade na mejah in da tdi vstaške čete ne ve. S tem zatrjevanjem je hotel Velimirović le preslepit Evropo, ker Srbija še ni gotova z oboroževanjem. Posebno hudo je za Srbijo, ker pravzaprav artilerije niti nima. Naročeni topovi še niso prispevali iz Francije, a tudi potem, ko bo imela material skupaj, manjško jo bo priravnih konj, najmanj 6000 močnih, težkih konj. Bolgarije je že prepovedala izvoz konj brezdomno po nasvetu iz Avstrije — pa tudi avstro-ogrška vlada izda kmalu enako prepoved, in sicer se prepove razen izvoza konj tudi izvoz oslov in mul iz Dalmacije, Istre, Bosne in Hercegovine.

Nove srbske pritožbe proti Avstro-Ogrski.

Belgrad, 21. novembra. Po svojih zastopnikih se je srbska vlada pritožila v London, Pariz, Berlin, Petrograd in Rim proti Avstro-Ogrski, ker je bil dvorni voz srbskega prestolonaslednika na potovanju v Petrograd na Dunaju zadržan, da so v Zemunu zadržali za srbski dvor določeno blago itd.

Mladoturki hujšajo Srbijo na vojno.

Carigrad, 21. novembra. Po sprejetju zelo prijazno črnogorskega odpolana generala Vukotiće, ki mu je izročil knezovo pismo. Sultan je izjavil, da želi, naj se ohranijo s Črno goro dobre razmere.

Mednarodna konferenca. Mednarodna konferenca. Mednarodna konferenca. Mednarodna konferenca.

Rim, 21. novembra. Avstro-ogrška vlada je sporočila pri veleslah misel, naj se evropska konferenca vrši v kakem italijanskem mestu. Dne 28. ali 30. bo minister Tittoni podal važno izjavo o zunanjih politiki.

Rusija proti teritorialni kompenzaciji za Srbijo in Črno goro. Rusija proti teritorialni kompenzaciji za Srbijo in Črno goro. Rusija proti teritorialni kompenzaciji za Srbijo in Črno goro.

Petograd, 21. novembra. Ruska vlada je baje Avstro-Ogrski izjavila, da se odpove zahtevi, da bi se moral na evropski konferenci razpravljati o teritorialni kompenzaciji Srbiji in Črni gori. Nasprotno pa Izvoljski nikakor noč dovoliti, da bi se točka o Bosni in Hercegovini odstavila z dnevnega reda evropske konference, kakor to želi Avstro-Ogrska.

Bojevitost v Črni gori.

Cetinje, 21. novembra. V mestu je zelo živahnogibanje. Čete oboroženih prebivalcev prihajajo z goratih krajev. Vse je trdno prepričano, da mora vojna kmalu izbruhniti. Trupe oboroženih prirejajo pred knežjo palačo viharne manifestacije. Slišijo se klici: »Vojno hočemo! Peljati nas moraš na vojsko, gospodar!« Avstro-ogrška poslanstvo je močno zastraženo. Poslanikova žena je že odpotovala s Cetinja. Iz Belgrada je prispel poseben odposlanec z važnimi naročili.

Turški sultán za Črno goro.

Carigrad, 22. novembra. Sultan je sprejel zelo prijazno črnogorskega odpolana generala Vukotiće, ki mu je izročil knezovo pismo. Sultan je izjavil, da želi, naj se ohranijo s Črno goro dobre razmere.

Nemške finance.

Berlin, 21. novembra. V včerajšnji seji nemškega državnega zboru je izjavil poslanec dr. Spahn (centrum), ako bi se izpolnile vse zahteve, ki jih je stavil državni tajnik, bi moral nemški narod plačevati na leto skoraj 9 milijard, razen prispevkov, ki jih morajo dajati javni zavod. To bi pomenilo pri 30 milijardah izdatkov novo obremenitev za 30% za davkoplačevalca. Poslanec Džembrowski (Poljak) je izjavil: »Nimamo zaupanja do vlade, ki je vzela enemu delu državljanov pravico zborovanja. Vendar bomo radi delovali na to, da dobi država iz proračuna dobitek.«

Boji v Perziji.

London, 21. novembra. Revolucionarji so zasedli mestni Binab in

notom na kolena in ga s sklenjenimi rokami prosila vsaj usmiljenja, a nicesar ni doseglj.

»Ne budi neumna,« jo je zasmehoval dr. Brnot, »in ne delaj mi takih smešnih prizorov. Kaj si mar ljubosumna na to drobno plavolaso Anico, ko vendar veš, da ljubim samo take ženske, kakor si ti, temnolase in bujnorasle. Anico vzamem, ker je z zenitijo najlagljje hitro dobiti lepo premoženje in ker moram imeti starega Vrhovca na svoji strani, če hočem doseči mandat državnega poslanca. Najino občevanje bo vedno moralno za nekaj časa popolnoma prenehati.

Dilman. V Maraghi, kjer živi mnogo Rusov, so revolucionarji vzeli dva topa, 6000 pušek in 400.000 patron. Rusi so v velikem strahu.

Vstaja na Kitajskem.

London, 21. novembra. Ameriški generalni konzul v Hankavu je sporočil svoji vladi, da je v pokrajini Jangsejang izbruhnila vstaja, ki se nagnoglo širi.

Dopisi.

Iz Novega mesta. Razburkani valovi sedanje za Slovensko prežalostne dobe so zasegli tudi naše mesto ter razdirajo vse, kar bi pripomoglo k izboljšanju občega prosvetnega stanja. V tukajšnji c. kr. gimnaziji je bil čitan — kakor je bilo že »Slovenskemu Narodu« poročano — dijakom ukaz, s katerim se jim je prepovedalo vsled odloka c. kr. deželnega šolskega sveta obisk knjižnice in sploh društvenih prostorov, posebej pa se jim je prepovedalo tudi donašanje knjig iz tukajšnje »Javne knjižnice«, bodisi staršem ali komurkoli drugemu. Ko sem slišal o tem, sem se vprašal predvsem o vzroki, ki so mogli povzročiti ta kruti ukaz, in jeli morejo biti ti vzroki takega značaja, da bi bila prepoved v katemkoli oziru opravičena. Poglejmo si tisti paragraf, ki je mogel služiti kot podlaga izrednemu postopanju. § 22. disciplinarnega reda, čigar tozadne odstavke se glasi: »Posluževati se posojilnih knjižnic (D. Besuch von Leihbibliotheken), čitati ali razširjati pohujšljive knjige je strogo prepovedano; učenec se poslužuje posojilnih knjižnic, ki izposojajo nenadizirano, pohujšljivo, literarno ničvredno čtivo. Če se torej poslužuje učna oblast tega paragrafa proti »Narodni čitalnici« in celo prepoveduje donašanje knjig, morala je najti kak poseben vzrok za to prepoved. Iskal sem tudi ta vzrok. Pregledal sem imenik knjig, toda med njimi nisem našel takih, ki bi bile pohujšljive ali literarno nič vredne, za kvaliteto tega čtiva je tudi dovolj jamesta v odboru in članih »Narodne čitalnice«, posebno pa tudi v tem, da je v knjižničnem odseku več profesorjev, ki pač vedo, kaj ima literarno in znanstveno ceno in kaj ne. Dogonal sem dalje, da so dijaki hodili po knjige za znance in roditelje, mogoče je tudi, da so si po sedanjem opravljenem redtu izposojevali knjige pod tujim imenom ali brez vednosti staršev, vendar pa se mi je čudno zdelo, kako da bi se dijaki podajali v nevarnost kazni, ko vendar pravi točka disciplinarnega reda, da se naj dijak poslužuje šolske knjižnice. Zanimal sem se tudi za to vprašanje ter doganal, da nima tukajšnja gimnaziska knjižnica niti onih del slovenskih pisateljev, ki so po učenem načrtu za slovenščino predpisana in jih morajo dijaki poznati, če hočejo začistiti zahtevan učnega načrta, kajše, da bi jih imela v več izvodih, tako, da bi pri znanem uboštvo tukajšnjega dijaštva prišli posamezniki prej na vrsto. V ravnanju dijaštva sem spoznal le pojav zdravega in razsodnega mišljenja, kajti nikomur ni prepovedano hoditi po knjige v trgovino in si jih izposojevati od zasebnikov, zakaj naj bi bila umestna prepoved, izposojevati si jih pri »Narodni čitalnici«, kjer so člani najoddilejnje osebe Novega mesta, večina profesorjev z ravnateljem vred ter se je izposojevanje sklenilo na občnem zboru tega društva! Ali ne bije c. kr. deželni šolski svet s pestjo v lice vse te člane, mesto da bi skrbel s primernim postopanjem za pedagoškim načelom odgovarjanja izdajanje knjig dijaštvu, če so k temu sploh kaki tehtni razlogi. Ni tega davno, kar je bilo čitati v češkem listu »Union«, da je češki deželni šolski svet izdal dovoljenje, da si smejo dijaki izposojevati knjige v mestni knjižnici, ki jo vodijo mestni uradniki, ne profesorji, kakor pri nas, dasi je brezvomno, da na praskih srednjih šolah ni take mizerije glede knjig, kakor v tukajšnji gimnaziski knjižnici. Zlasti z ozirom na dijaštvo se je ustanoval poseben jezikosloven oddelek, v katerem bodo zbrano najpotrebnejše gradivo k učenju jezikov ter se bodo te knjige izposojevale pod najugodnejšimi pogoji. S tem »Narodna čitalnica« omogoči učenje jezikov onim dijakom, ki za nakup knjig nimajo sredstev, pa bi se jezikov radi učili. Če sto smo slišali, da se drugod dijaki jezikom uče, le novomeški ne; sedaj pa, ko je k temu dana prilika, jim je oblast odvzela možnost, gojiti to, kar je naloga šole in kar bi šolska oblast morala z vso vnemo podpirati, kakor se to godi drugod. Strog naši vzgojitelji mladine imajo vse polno pomislekov proti čitanju knjig, pravijo: »Dijaki naj se uče šolskim stvarem, še niti teh ne znajo,« ali:

»Saj knjig ne razumejo, čitajo jih le iz radovednosti,« učitelj veronauka pa vidi v vsaki drugi knjigi pohujšanje, ne misli pa se na to, da dijak ni stroj, ki se da naviti, temveč človek, ki potrebuje razen šolske hrane tudi še drugo, ker sicer postane neokreten in enostranski, ne misli se na to, da je ena glavnih nalog učitelja, dijaku odpirati pogled v življenje s pomočjo dobrih knjig, navajati ga k čitanju takih knjig ter ga z dovojenjem k izposojevanju knjig iz knjižnice, o kateri se ve, kaj da obseg, obvarovati pred čitanjem zelo razširjenih knjig dvomljive vrednosti. Iz navedenega je jasno razvidno, da šolske oblasti nič ne upoštevajo faktičnih razmer, temveč so izdale le slepo prepoved, ki je tudi žaljiva za odlično narodno društvo; kajti če naj ne sme dijak v družbo obstoječe iz članov »Narodne čitalnice«, kam naj pa sploh še sme? Ali dijak ne potrebuje tudi kaj razvedril? Ali ne potrebuje nič življenske skušnje, nič družabne omike in nastopa, ki je v današnji dobi prav posebnega pomena. Ali naj gledajo starši, ki so sami odgovorni za svoje otroke, kakor hitro ti zapuste srednješolska tla ter se podajo v življenje prostosrednješolskih spon, mirno v lice nevarnosti, ki preti njih otrokom, če ne bodo za bodoče življenske razmere vsestransko pripravljeni in zanje usposobljeni? V interesu modernih načel glede vzgoje naše mladine in ugleda članov »Narodne čitalnice«, ki so po večini c. kr. uradniki ter so s soglasjem pritrtili sklep, da se knjige »Javne knjižnice« izposojajo tudi dijaštvu, bode, da si naši poslaneci, ki so poklicani bdeti nad bodočnostjo slovenskega naroda in nad delovanjem javnih oblasti, zabeležijo tudi to točko, o nji spregovore na pristojnem mestu in izposlujejo spremembno namestnih disciplinarnih določb, ki so se enako kakor v tem slučaju porabile tudi v Ljubljani v razne osebne in strankarske svrhe.

Naša bodočnost.

II.

Med vzroki, da se število Slovencev ne mnogi niti tako, kakor število na višji stopnji rafiniranosti stopečih in torej manj plodovitih narodov je tudi umrljivost otrok. Najokrutnejša morilka slovenskih otrok je materinska nevednost in brezbržnost. To je nadvje žalostna resnica. Pri nas je umrljivost otrok nerazmerno velika, dosti večja, kakor pri drugih narodih. Zlasti mnogo pomrje nezakonskih otrok. Včasih se je mislilo, da je število nezakonskih otrok najboljše merilo za nравnostakega prebivalstva. Nezakonski otrok je veljal za sad »greha«, nezakonsko rojstvo je bilo madež za mater in za otroka. Danes vemo, da je bilo to naziranje neumno. Tudi vemo, da je število nezakonskih otrok največ posledica socialnih in ekonomičnih razmer, ne pa višje ali nižje nравnosti ljudstva. Pa bodi že tako ali tako, nezakonski otroci niso krivi svojega rojstva, na svetu so in imajo ravno isto pravico do življenja in do sreče kakor vsak zakonski otrok.

Nezakonski otrok pomrje razmeroma skoro še enkrat toliko, kakor zakonskih in navadno ostanejo proletarci najniže vrste. Tega so krive razmere. Nezakonskemu otroku se godi navadno v mladih letih še slabše kakor psu, a ko količkaj doraste, ga pahnejo v svet: plavaj, če znaš, če ne, pa se potopi.

In vendar je prav lahko rešiti na tisoče teh nesrečnih bitij smerti in jih napraviti za koristne člane človeške družbe in dobre ljudi. Avstrija je v tem oziru še daleč za vsemi kulturnimi narodi. Kaj se da storiti, to kaže mesto Lipsko. Tam je bila zavladala uprav strašna umrljivost nezakonskih otrok. Vsako poletje jih je nad polovico pomrlo. Končno je mestna občina vzela stvar v roke, prevzela oskrbovanje nezakonskih otrok in je v nekaj letih dosegla, da pomrje veliko manj nezakonskih, kakor pa zakonskih otrok.

Pri nas se je šele letos začelo nekaj delati za varstvo otrok. Sodni uradniki so vzeli stvar v roke in hvalični smo jim lahko, da so se tega lotili. Naj bi jih podpirali vsi, ki sploh človeško čutijo, naj bi jih zlasti podpirale občine, saj je človeško življenje najdražji zaklad vsega naroda. Posebno pozornost je posvečati nezakonskim otrokom, s katerimi se je včasih ravnalo uprav kanibalsko. starejši Ljubljancanje se bodo spominjali, da so svoje dni nezakonske otroke gotovih »kavalirjev« dajali na reho v hiše, ki so jih imenovali »Selchkamre«, kjer so otroci navadno že v kratkem pomrli.

Pa tudi oskrbovanju zakonskih otrok je posvečevati največjo pozornost, ker so matere dostikrat tako nevedne in brezbržne, da same spravljajo svoje otroke v grob. Zdravnik dr. Derč, ugledni specijalist za otroške bolezni, je v tem ozi-

ru pisatelju teh vrstic povedal takih detajlov, da so se mi kar lasje ježili. Zdravniki imajo sploh jako težko stališče, ne le ker so matere navadno silno nevedne, nego tudi zato, ker se tudi najboljšim nasvetom iz brezbržnosti, navade in starokopitnosti ne pokoravajo.

Za naš narod bi bilo velikanskega, neprecenljivega pomena, če bi se umrljivost otrok kolikor mogoče reducirala, kajti potem bi se skupno število Slovencev kmalu izboljšalo.

Porodov mora biti v eliko več kot

slučajev smrti, in sicer se morajo

novorojenci tudi ohraniti, potem se bo pomnožilo splošno število Slovencev.

Na tem polju se odpira zdravstvenim oblastnjam hvaležno polje delavnosti, žal, da se na te oblastnine ne smemo preveč zanašati.

Splošnost pa ima ne le pravico, nego tudi dolžnost kontrolirati in vplivati odločno na vzrejo otrok, dokler

so matere tako nepoučene kakor danes. Gledate vzreje otrok in sploh

negovanja zdravstva bomo še govorili nekoliko obširnej, ko pride domovino do konkretnih predlogov.

Glavna naloga vsem strankam

skupne slovenske politike mora torej

biti, da skrbti za pomnoževanje slovenskega naroda in za ohranitev

starih, ki zapuščajo slovensko domovino, da bi si v tujini služili kruha.

Kakšne knjige naj čita mladina?

Najvažnejša in najpotrebnejša so predavanja o vzgoji mladine. Dobro in prav vzgojena mladina je najboljše perožstvo za lepo bodočnost kakoge naroda in da si moremo mi Slovenci želeti dobro vzgojene mladine, leži na dlanu in mora biti jasno vsakomur, kdo količkaj pozna naš narodni položaj, ki v zadnjem času ni vič kaj dosti razveseljiv, kakor ni bil tudi v preteklosti. Ako nam bo bodočnost takata, postavimo lahko mrtvaški križ slovenskemu narodu. Upamo, dasi s težkim srcem — ker naši narodni sovražniki so ogromni in ogromna njih moč — da bodo naši potomci lahko pisali manj pesimistično v tem oziru, kakor moramo beležiti mi.

Z iskrenim veseljem pozdravljam torej predavanja, ki so se vprav zadržali čas jela prirejati po Ljubljani o vzgoji mladine. Pa našem mnenju bi se takim predavanjem morali širom

slovenske domovine posvetiti vsi naši razumniki, ki imajo prave pojme o pravi vzgoji mladine — žal, da se tudi med intligenco dobi pogosto ta

ali oni ali ona, ki se za vzgojo otrok

prav nič ne zmeni ali jo vsaj podcenjuje, veliko jih je pa tudi, ki ne

znajo vzgojiti otrok — predvsem bi

bila pa dolžnost društva za mladino varstvo in otroško skrb, da pri

rejajo mesečna predavanja o mladinski vzgoji.

V ljudeh je treba vsaditi

prepričanje, da je najsvetješa

njih dolžnost vzgojiti iz otrok

dostojne člane človeške družbe — ni to samo dolžnost staršev in varuhov, ampak vsakega od

rastlega — pri nas Slovencih

pa je življenska naloga vsakogar,

da vzgoji iz naše mladine predvsem narodne bojevnike in bojevnice, da se nam

ne bo toliko naših ljudi pogubilo v

tujem morju. Predavanja glede

narodne vzgoje otrok pri nas

še niso vnavadi, gotovi gospodje

se jih celo boje kot državi in veri

nevarkih, morajo pa priti na površje, če hočemo, da bomo

imeli zaznamovati kakih večjih uspehov na narodnostem polju.

Po tem uvodu preidemo na predavanje, ki je je imel šolski svetnik

g. dr. Bezjak v sotočju zvečer na

tukajšnji II državni gimnaziji, kakšne

knjige naj čita mladina.

G. predavatelj je občinstvo, ki

je napolnilo prostorno dvorano, po

zdravil kot začasni vodja gimnazije

in v imenu profesorskega zbora ter

podal najprej vzroke, zakaj je je povabil na sestanek. Rekel je med drugim: Sestanek je velevažnega pomena in je otvorjen z njim pridetek dobre vzgoje naše mladine. Vam staršem in nam učiteljem je mladina najdražja stvar, ker, če je dobro vzgojena, nam znači dobro bodočnost. Vzgajati jo je treba v krepke, trdne značaje, da se razvija na umu, da si blaži sroč, da ljubi narod in domovino. Velika je ta naloga, ki jo hočemo doseči, a to je sveta naloga. Šola sama je ne more doseči, ampak jo mora v tem podpirati domača hiša, ki ne sme podpirati tega, kar zida šola. Za učiteljstvo je dobro, da ve, kaj dela otrok izven šole, da ve za vzroke nazadovanja ali napredovanja njegovega. Starši ne pozajmo marsikrat pravih načel prave vzgoje, zato je treba, da se posvetujejo z učiteljstvom o načinih dobre vzgoje. Povabil sem vas danes, da govorimo o sredstvih za tako vzgajanje.

Predido na tema predavanja, ki je je razdelil na dva dela, in sicer o čitanju dobrih knjig in kako vpliva čitanje na mladino, je dejal gospod dr. Derč, ugledni specijalist za otroške bolezni, je v tem ozi-

Mladina rada čita. Slabo čitanje vpliva nanjo slabo in jo vodi na krije poto. Čitanje ima veliko moč. Najdivnejša naša duševna zmogočnost je domišljija ali fantazija, ki ustvarja v nas podobe, ki jih nismo videli. Domišljija pomanjšuje ali poveličuje, prisavlja in sestavlja pojme. Fantazija je tista duševna moč, ki sestavlja iz znanih starih predstav, ki smo jih videli, nove predstave. Z njo delujejo vsi umetniki, pesniki, kiparji, slikarji, godbeniki. Domišljija deluje čudovalno na naša čuvstva, n. pr. na čut milosrdenosti, sočutja. Ne deluje pa samo blažilno na sroč, ampak krepi tudi voljo. Najbolj pa deluje domišljija pri čitanju knjig, zlasti pri poeziji. Tu treba največ fantazije, ker tega, ker beremo, nismo ne videli, ne slišali. Čimbal deluje domišljija, tembolj si predstavljamo in toliko bolj si blažimo sreč in krepimo voljo. Da bodo v mladini vzplamela tista čuvstva pri čitanju knjig, kakor želimo, morajo biti te popolnoma jasne in razumljive, ne smejo segati čez njen obzorje, da si ne bo predstavljala kaj krivega. Čtivo bodi dalje resnično, po življenju posneto. Osebe naj bodo resnične osebe, ne sami angeli ali sami hudobne. Ministerialna predpisa iz leta 1885. in 1887. dajeta profesorjem natančna navodila, kakšne knjige naj dajo v roke mladini, da bodo blažilno vplivale na njo. (Najbolj je skrbljeno za patriotizem!) Knjige določene mladini, naj ne delujejo preveč na fantazijo, naj ne vsebujejo strastnih stvari, ne grdi prizorov. Vpliv je strašanski in sledice grozne. Za mladino niso kriminalni romani, ki

ora presti tej firmi, da na tak način svet odjemalcev in da javno zataji voje nemčurstvo. Kar se tiče znižanih cen pa le omenjam, da so slovenski trgovci javno dokazali firmi Astner, da se znižanih cen ne drži javno so jej tudi dokazali goljuši.

Slovenske stranke, ki nosijo svoje ure popravljati k Linhartu in Mar. Ter. cesti, se pritožujejo, da menjeni urar „o. kr. državnih železnic“ ostentativno izvaja v svojem delu z najstrupejšimi nemškimi lisi, ki so zaduji čas s tako peklensko globnostjo sramotili ves slovenski narod. Tem pritožbam nimamo drugega postaviti, kakor iskreno željo, naj g. Linhart, čigar žena se je tako olikano razčala o Slovencih, slovenskim strankam sploh vrata pokaže. Naj bo prepričan, da bomo v tem slučaju stali na njegovi strani.

Iz učiteljske službe. Imenovani so: Ema Misel za Košano, Ivan Strukelj, nadučiteljem za Dobrepolje; Marija Vider za Preško, Ida Papler za Borovnico, Adela Golob za Begunje pri Cerknici, Vida Šorn za Vič, Ivan Jeglič, nadučiteljem v Ljubljani.

Ljudska šola pri Sv. Petru v Ljubljani se razširi na petrazrednico.

Šola na Mirni se — proti volji deželnega odbora — razširi na štiriazrednico.

V Radovljici se je razširila dekliška šola pod pogojem, da mestna občina sama nosi dotični strošek.

Nemškemu „Schulfereinu“ se je dovolila ustanovitev zasebne šole v Lazah pri Crmošnjicah. Tudi v slovenščini se bo poučevalo, da se bodo laže lovili slovenski otroci.

Karakteristično! Gorski erar plačuje šolskemu slugu na rudniški soli v Idriji dosti bolje, nego polovicu učiteljev!

Profesorski naslov se je podelil gg. Ivanu Grafenauerju, dr. Slobingerju in gosp. Ivanu Mastenu.

Iz srednješolske službe. Izrašani poskusi kandidat Adolf Flock je nameščen kot suplent na višji realki v Ljubljani.

Iz politične službe. Okrajni komisar Hugo Hofbauer pl. Hohenwall je premeščen od okr. glavarstva v Logatec k onemu v Ljubljano. Slovence pa porivajo na deželo!

Iz gledališke pisarne. Jutri v torek se po daljši pavzi ponavlja zopet enkrat dražestna, razkošnih melodij bogata O. Straussova opereta „Valčkov čar“, ki je že štirikrat dosegla napoplila gledališče. V tej novoopremljeni opereti sodelujejo gd. Hadrbolcova, ga. L. Nordgartova, g. Fiala, g. Povhe, g. Bohuslav, gosp. Ilčič in gd. Thalerjeva. V petek se poje izza Jos. Nollijeve dobe slavnoznan opera Iv. pl. Zajca „Zrinjski“ in sicer z g. Bogdanom pl. Vučakovićem v naslovni vlogi. Hrvatsko zemaljsko kazalište je za soliste in deloma tudi za zbole prepričljivo posodilo svoje izvirne, povsem nove zgodovinsko pravilne hrvatske in turške kostume. — V nedeljo po poldne ob 3. se ponovi Meškova drama „Mati“, zvečer pa se poje četrtek velika francoska opera „Samson in Dalila“. — Opera (pripravlja) Bizetovo „Carmen“ (z g. Nordgartovo), opereta Leocadovo opereto „Girofle Girofle“ (z gd. Hadrbolcovo), drama pa Goethe-Frankovega „Fausta“.

Slovensko gledališče. V soboto so zopet peli „Netopirja“. V igralskem oziru je bila to gotovo najbolja predstava te operete, v pevskem oziru pa se ni dosti zapazilo posledice prehlašenosti. Gosp. Haderboldovi je bil vročen lep šopek.

Matica Slovenska javi svojim članom, da je v knjigovnici gosp. I. Bončač v Ljubljani dobiti še kakih 18 izvodov Strossmayerjevega koledaria. Matičarji dobe koledar zastonj (vnapjinim članom se pošlje na njih strošek).

Polično in izobraževalno društvo za dvorski okraj opozarja p. n. občinstvo na svoje predavanje o „najših državljanskih pravicah in dolžnostih“, ki se vrši jutri ob 8. zvečer v restavraciji „Narodnega doma“. Predava odvetnik g. dr. A. Švigelj.

25letnico pisateljevanja priznaje gosp. Ivo Trošt, ki je tudi naš sotrudnik. Kličemo mu: Na mnogo let!

Koslarjeva pivovarna je odpuščala več slovenskih delavcev, ki se sedaj nahajajo v veliki bedi. Petero izmed teh je sprejela v službo Auerjeva pivovarna. Za ostale, še napreskrbljene, v hudi bedi se nahajajoče delavce in njih rodbine je daroval gosp. dr. Ivan Oražen sto krov. Naj bi se slovensko občinstvo spominjalo z obilimi darovi tudi teh revezev.

Mesto razsvetljave dne 1. decembra sta darovala za „Družbo sv. Cirila in Metoda“ g. I. Avšič, podvratatelj banke „Slavije“, 6 K, in g. dr. Ivan Oražen, zdravnik in

obč. svetnik, 10 K. Slovenski rodujubi, pojrite in storite tudi Vtako!

Za borbo rodbine na Rosljevi cesti, za katero smo v soboto prosili milosrđnih prispevkov, je daroval g. dr. Ivan Oražen znesek 15 K. V imenu uboge rodbine izrekemo bla gemu darovatelju iskreno zahvalo z željo, da bi našel obilo posnemalocev.

Tudi vojaki 27. počepka pljuvajo. Ko se je v noči 18. t. m. vratil privaten uradnik g. G. s potovanja, došel je na voglu Slomškovih ulic vojaka 27. polka. Vojaka so vinški duhovni zanašali po celi ulici. Ker mu g. G. na neko nerazumno mrmrjanje ni odgovoril, začel je vojak v bližini vojašnice kričati, hrkati in pljuvati ter je zginil v vojašnico šelesko, ko sta se približala po poti druga dva gospoda.

Gospa Boltavzarjeva je bila danes oproščena pred tukajšnjim potrotnim sodiščem, ker je rekla: „Sramota za Šiško, da ima takega župana.“ Natančneje poročamo o razpravi jutri.

Kolsjne kot spomin na 20. IX. 1908. Urar in optik Fran Zajec na Starem trgu je dal napraviti lične kolajne kot spomin na 20. september 1908. Na sprednji strani kolajne ob robu je lipov venec, na sredi pa poziv: „Nevdajmo se! živila Slovenija“. Na drugi strani je napis: „V spomin na nedolžne žrtve, mučenike slovenskega naroda, padle dne 20 IX 1908. Kolajna stane 30 vin, srebrna pa 2 kroni. Naročila sprejema Fr. Zajec, urar in optik v Ljubljani, Stari trg, 19.“

Pozor! Po neljubi pomoti je v sobotnem zaznamku slovenskih trdk izostala „F. Meršol trgovina ročnih plesiranje tamburiranje i. t. d. Mestni trg 19.“

Avstrijska vlada in ruski jezik. Avstrijska vlada je izdala krasno ilustrirano knjigo o naravnih krasostah ob avstrijskih državnih železnicah v ruskem jeziku. Knjiga „Iz Europske v Avstriji“ obsega tudi slike slovenskih krajev. Eppur si muove!

Vojashi veteranski kor v Ljubljani je imel včeraj dopoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“ redni občini zbor, ki se ga je udeležilo do 250 članov. Zborovanje je otvoril in vodil poveljnik g. Mihalič, ki je prav srčno pozdravil vse navzoče ter poudarjaje potrebo složnosti prešel na poročilo o delovanju društva pretekli dve leti. Kar se je društvo občitalo, ni bilo vedno utemeljeno. Slovenski veteranci so se obnašali vedno dobro. Da ni bilo občnega zbornika skoraj tri leta, je vzrok, da leta 1905 sklenjeno predragačenje pravil ni bilo odobreno pri vladni in pri ministrstvu zaradi nekaterih točk in se je zoper tiste odloke vložila pritožba, oziroma prošnja, ki pa še ni rešena, nakar je po vodbi doslej vedno čakal, da se vsak čas reši. Da bi nosili veteranci orožje, je prišlo med njimi do razpora, vendar društvo je delovalo uspešno naprej in blagajna stoji dobro. Računski sklep za leti 1906 in 1907 je podal računovodja g. Smole. Bolniški zaklad, ki je znašal koncem leta 1905 5373 K 94 v, se je povečal koncem leta 1906 na 5882 K 76 v, podporni v isti dobri od 10 992 K 33 v na 11 574 K 72 v, godbeni pa od 447 K 07 na 710 K 03 v. Vse premoženje koncem leta 1906 je znašalo 20 073 K 25 v. Bolniški zaklad je znašal koncem leta 1907 6401 K 70 v podporni 12 215 K 10 v, godbeni pa 1040 K 94 v; vse premoženje koncem leta 1907 je znašalo 21 535 K 44 v. Iz tega se vidi, da je društvo lepo napredovalo zaduji dve leti. V letih 1904–1907 nabavljena uniforma znaša 18 981 K 09 v. Število članov je znašalo začetkom leta 1906 375, koncem 390 in koncem 1907 396. Ker so revizorji našli vse knjige in račune v redu, se je dal odboru soglasno ob solutoriju. G. Mihalič se je po zahvalil g. Smoletu za njegovo trudopolno in uspešno delovanje v prid društva, kar so vsi zborovalci pozdravili z navdušenimi živo-klici. G. Smole je nato pozival nezadovoljene, naj se oglašajo s svojimi željami in pritožbami, če ima kaj zoper njega, pa se ni nihče oglašil. Nato so se vršile volitve z glasovnicami. Ko je trajal skrutinij, so se rešile raznoterosti, pri katerih je predlagal g. Sirk, naj si društvo za onemogle in obubožane člane postavi v spomin 60-letnico cesarjevega vladanja še za časa Mihaličevega poveljevanja lastni dom. Stvar se je prepustila odboru. Predlog g. Mohorca, naj društvo nastavi kongresa zdravnika se je odklonil, ker je proti pravilom in ker društvo tudi nima denarja za to. G. Smole je na dalje naznani, da zdaj ni več mogoče dobiti godbe za pogrebe v zimskem času. Naj se vdovi izplači vstopna, ki bi jo stala sicer godba. Soglasno sprejet. Sprožil je nadalje misel, naj se razmotriva o ustanovitvi lastne godbe, ker godbeni zaklad tako lepo uspeva. Matelič, to je tisti, ki ima za pravne zastopnika dr. Egerja in dr. Ambrositscha (vložil je zopet te dni dr. Ambrositsch zanj novo točbo) in ki je obrekoval slovenske odvet-

nike, da so mu odrekli zastopstvo, je predlagal, naj se priredi veselica predpustom. Predlog se je odstopil od boru v rešitvi. Končno si je izprosil gosp. Mihalič dovoljenje, da 2. decembra pri dež. predsedniku z deputacijo izreče čestitke k cesarjevi 60-letnici. Ko so skrutinatorji naznani izid volitev, je bil občni zbor končan. Izvoljeni pa so: za poveljnika: Mihalič Juri; za poveljnika-namestnika: Škof Fran; za I. zapisnikarja: Smole Jakob; za II. zapisnikarja: Pliberšek Ivan; za blagajnika: Škof Fran; za odbornike: Anzlin Fran, Bergant Stefan, Burger Avguštin, Čolnik Alojzij, Frece Valentijn, Grilo Fran, Goro Ivan, Jenko Fran, Kline Avguštin, Košak Alojzij, Macele Ivan, Mihalič Miha, Puh Josip, Suhadobnik Ivan, Skerjanc Andrej, Tome Ivan, Verhove Fran, Zavašnik Fran, Zorman Alojzij; za računske preglednike: Jeglič Josip, Malahovški pl. Rudolf, Prohinar Viktor; za namestnika računskega predsednika: Pleško Josip, Vidmar Polde.

Zglaševanje nabornikov. Mladiči, ki so rojeni leta 1886, 1887 in 1888 pridejo spomladni k naboru in se imajo meseca novembra zglašati k zabeležbi v magistratnem vojaškem uradu, v „Mestnem domu“, 1. nadstropje. Kdo opusti zglašitev, se kazuje z globo 10 do 200 K ali pa z zapor m. Ker je zadnje dni velik naval in je treba dolgo čakati, da se odpravi zglašitev, nasvetujemo, da vsak čimprej odpravi zglašitev.

Nova podružnica sv. Cirila in Metoda. Vrli Posavci ne zaslužijo več imena narodnih brezbržnikov.

Včeraj popoldne so si ustanovile posavske vasi Ježica, Črnuče, Sv. Jakob, Smartno, Tomačevo, Hrastje in Jarše podružnico sv. Cirila in Metoda. Ustanovni shod je bil v gostilni g. Semrajeva pri Sv. Križu. Zbralo se je prav lepo število najzavednejših občanov imenovanih vasi. Najbolj častno so bil zastopani vrli Tomačevci. V imenu pripravljalnega odbora je otvoril shod g. Medič Peter. Zastopnik osreduje družbe g. Ante Beg je govoril o obuprem stanju Slovencev v obmejnih pokrajinih, o namerah in nalogih naših slovenskih družb, o delovanju nasprotu, o narodni zavesti slov, posebno na gospodarskem polju. Navzoči so njegova izvajanja d bro razumeli in vsestransko odobravali. V odboru so bili z vzklicem izveljeni gg. predsednik Miha Stember, posestnik in občinski svetovalec v Tomačevecu, za njegovega namestnika g. Peter Medič pri Sv. Križu, za tajnika Matija Dolničar v Smartnem; za namestnika Matija Knez z Ježica; za blagajnika župan na Ježici, znani narodni gospodin Anton Vilfan Aleš, za njegovega namestnika posestnikov sira Ignacij Plevnik; za odbornike Plevnik Fran (Tomačevo), Gunder Ludvik (gostilničar pri Ruskem curju na Ježici) in Dobravec Josip, župan na Črnučah. Pregledovalca računov sta Finžgar Miha, kamousek pri Sv. Kržu in Smrjan Janez gospodinčar istotam. Nato je g. Beg razložil pomen in naloge nove podružnice ter njenih članov. Pristopilo je takoj okoli 80 članov, kar dokazuje, da se vrli po savčani dobro zavedajo svoje narodne dolžnosti in da bo nova podružnica ena in med najdelavnejših. Živelj zavduši.

Osobna prometna zveza Ljubljane z Notranjsko Kranjska obrtna in trgovska zbirnica, naše notranjske občine in slovenski poslanci so se mnogo trudili za ugodnejšo osobno prometno zvezo Notranjske z Ljubljano. Končno se je vstavil lokalni vlak št. 76, ki naj bi pahajal iz Št. Petra v Ljubljano okoli 6. zvečer.

Ta vlak je tudi že v najnovjem vozstvu redno južne železnice, dasni ne vazi. Za povratke iz Ljubljane na Notranjsko bi bil prav primeren vlak, ki odhaja od tod ob 12.50 počasi. Južna železnica torej svoje obljube ni izpolnila, pri tem pa še vera javnost s tem, da ima v svojem vozstvu redno tiskan vlak, ki ga v istini še nima. Opozarjam na to dejstvo naše gg. poslance. Navedeni vlak bi bil zlasti v zimski sezoni Notranjscem jako dobro došel, ker bi mogli prihajati v Ljubljano v gledališče in h koncertom in bi se lahko vračali brez ovire. Nuj bi se vsaj za poizkušanje uvedel tak vlak ob nedeljah in praznikih, kakor imajo tudi druga mesta svoje posebne lokalne vlake na imenovane dneve iz pravistih razlogov!

Mačel se je zastavni listek v nedeljo v Spodnji Ščiki blizu Lavrenčeve hiše, na katerega je jutri pravljena zapestnica za 10 K (rednost 20 K). Dobi se ga pri gospisu Hirš v Spodnji Ščiki (Lavrenčeva hiša).

Potres 20. t. m. so čutili tudi v Litiji lahek potresni sunek ob petih zjutraj.

Železniške prege Trebuje Št. Janž že zopet flakajo. Dne 18. t. m. se je blizu Sv. Helene odtrgal del na

sipa spravil v nevarnost pasante. Vlak je vozil čez nasip z največjo pozornostjo. Pasantje so bili pri tej polževi vožnji v največjem strahu, ker so videli mnogo delavcev ob progah, ki so veliko naglostjo podkopavali nevarni del. Nemškim železniškim podjetnikom je pač častiti na tem delu. Na te nevarnosti opozarjam delno vladno in deželno odziv.

Krako učiteljstvo priredi v soboto ob 10 zvečer v telovadnici meščanske šole v Krškem roditeljski sestank.

Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo, dne 29. novembra t. l. priredi „Ljudska kužnica“ veselico v prostorih g. Ivana Müllerja. Na sporedu je veselica „Popola žena“, petje, srečovanje in prosto zabava. Pri veselicu so deluju iz prijaznosti „Pevski klub“ in tamburaški zbor.

Cestni odbor v Zagorju ob Savi kličojo tem potom občani iz spanja, da si vendar že ogledajo skalozne ceste ter ukrene vse potrebno.

Pod blode je prišel v Rušah na Štajerskem 64letni posestnik Anton Videc in dobil pri tem take poškodbe, da je uaril za njimi.

Smrten padec v prepad. Trgovec s perutino Pernat iz Hajdine pri Ptaju je na Hrvaškem padel z vozom v prepad in obležal mrtev.

Z močem je bil zaboden v Tergovici pri St. Lovrencu v Slovenskih goricah neki Rep, da je vsled rane umrl.

Velika tatvina z vlotom. V petek zvečer so neznanli tatovi vlotili v pisarno filialke prometne banke v ulici S. Nicolò v Trstu in s takozanim tihim svedrom navrtili blagajno, iz katere so vzeli okoli 50.000 K, in sicer 17 bankovcev po 1000 K, 47 po 100 K, 97 po 50 K, 335 po 20 K, 195 po 10 K, 372 zlatih napoleondorov in 5 nemških bankovcev po 1000 mark. V veliki sili jim je padlo na tla več zlatih in srebrnih denarjev. Tatovi so delali silno tih, da bi se slišale stopinje, pokrili so tla okoli blagajne z uradnimi suknjami uradnikov. Ako bi bili tatovi prišli eno noč preje na svoje „delo“, dobili bi bili 500.000 K plena, a je banka ravno v petek poslala več

Dr. Wekerle pri cesarju.

Dunaj 23. novembra. Cesar je danes sprejel v posebni avdijenci ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja. Avdijenca je trajala tri četrt ure.

Pretep med liberalnimi in klerikalnimi dijaki.

Gradec, 23. novembra. Na Ringu je prišlo včeraj do pretepa med klerikalnimi in liberalnimi dijaki. Klerikalcem so nacionalci zibili kape z glav. Policia je intervenirala ter aretilala več dijakov, ki so bili takoj na komisarijat obsojeni v globe od 30—100 krov.

Izvajanje nemških buršev v Pragi.

Praga, 23. novembra. Nemški burši so včeraj zopet priedili vključno preposedi »bumel« na Příkopih. Ker je bila nevarnost, da pride med Nemci in Čehi do spopada, je policija izpraznila Příkop. Pri tem je bilo aretovanih 27 oseb, izmed katerih so jih 10 pridržali v zaporu.

Povratek srbskih odpolancev.

Belgrad, 23. novembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Minister zunanjih del dr. Milovanović pride najbrže v sredo zvečer v Belgrad, a tudi Pašić iz Petrograda in Novaković iz Carigrada prideta v kratkem.

Angleži za Srbe.

Belgrad, 23. novembra. Predsednik angleškega balkanskega komiteja v Londonu je izročil odboru za narodno obrambo 100.000 francov.

Ruski visokošolci srbski prostovoljci.

Belgrad, 23. novembra. Vseudiška mladina v Moskvi je poslala srbskim akademikom brzojavko, v kateri zagotavlja srbski narod svojih simpatij ter sporoča, da so russki visokošolci pripravljeni vstopiti v srbsko vojsko kot prostovoljci. Na brzojavki je 1197 podpisov.

Srbji in Mladoturki.

Belgrad, 23. novembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Med srbskim odborom narodne obrambe in centralnim mladoturskim komitejem ni samo dosegren popoln sporazum, nego se je tudi sklenilo ostati v stalni zvezi. Najbrže pošlo je mladoturki v Belgrad stalnega delegata, a srbski odbor svojega v Solun.

Premestitev narodne banke v Niš.

Belrad 23. novembra. Sedež narodne banke so premestili iz Belgrada v Niš.

Rusija za Sebijo.

Belgrad 23. novembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Iz Petrograda javljajo, da stoji Rusija splej kot prej na stališču, da Srbija in Črna gora morate dobiti teritorialno kompenzacijo. Edino v tem slučaju prizna Rusija aneksijo, drugače nikakor ne.

Meteorološko poročilo,

Vrhina nad morjem 200. Srednji zrinski tlak 756-8 mm.

Novemb	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
21.	9. zv.	732.7	-8 sl. jzahod	"	
22.	7. zj.	733.2	-3.0	"	oblačno
23.	2. pop.	731.9	-20 brezvetr.	"	meglja
	9. zv.	730.7	-3.9	sl. jug	"
	7. zj.	725.3	-2.1	sl. jzvzhod	oblačno
	2. pop.	725.3	-2.1	"	del. jasno

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura 0.5° in -3.0°; norm. 2.4° in 2.1°. Padavina v 24 urah 0.0 mm. in 0.0 mm.

Dve oziroma ena elegantno opremljena 4278

SOBA

se odda s 1. decembrom v „Narodni tiskarni“ v pritličju na desno.

Pozor! Pozor!

Kavarna

,Leon'

V Ljubljani 299. 47 na Starem trgu št. 30

je vsaki dan

VSO NOČ ODPRTA.

Na razpolago je najnovnejši ameriški biljard in električni klavir. O o

Z odličnim spoštovanjem

Leo in Fani Pogačnik.

Pozor! Prosim! Pozor!
9 funtov netto! 4274

Teločjo ali govejo meso in la, vsak dan
sveže klanjan, iz zadnjega stegna K 430 raz
pošilja Marija Nagler, Podvolocyska 26.

Dobra 4275-1

šivilja

za odeje

dobi od trgovca z dežele obilo za-
služka.
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Pozor! Pozor!

Vsak torek

v kavarni „Leon“

KONCERT

seksteta na lok.

Začetek ob polu 10. Vstop prost.

Za obilen obisk se priporočata
4022 4 Leo in Fani Pogačnik.

Gostilna

„Pri Bebenčku“ na Glinceh

z novo urejenimi prostori, acetilenovo
razsvetljavo in lepim vrtom s koncesijo
vred se odda zaradi bolezni
tako ali pozneje v našem.

Istotam se odda tudi

prodajačica, več stanovanj in delavnica.

Več se izve na Glinceh št. 37

pri Ljubljani. 40.8-9

35 letni velik = uspeh!

Močan želodec, pravilno
prebavo ter odprtje želodca
se doseže, ako se uporablja mnogo-
krat odlikovano

želodčno tinkturo

lekarja PICCOLIJA

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

1 stekljenica 20 vln.

Naročila po povzetju. 4276-1

4124 2 S spoštovanjem

Štefan Miholič.

Vstop prost. Začetek ob 9 ur.

Kavarna je vsak dan

VSO NOČ ODRTA.

4022 2

S spoštovanjem

Štefan Miholič.

Pozor!

Danes v ponedeljek

KONCERT

seksteta na lok

v kavarni „Ilirija“

Vstop prost. Začetek ob 9 ur.

Kavarna je vsak dan

VSO NOČ ODRTA.

4022 2

S spoštovanjem

Štefan Miholič.

v mestu ali na deželi. Prvi k špecerijski ali eventualno kot potovalec, in

drugi k železninski ali špecerijski stroki, ta je vojaščine prost.

Vstop je mogoč 1. decembra.

Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“.

405-2

Nizko pod ceno

prodajam radi pomajkanja prostora

obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče

3871 24 za gospode in dečke

kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina A. Lukić. Pred Škofijo

št. 19.

Izvleček iz voznega reda.

Veljavien od 1. oktobra 1908 leta.

Prihod iz Ljubljane luž. tel.

ros zjutraj. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Žiče, Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Po- drožico, Celovec, Prago.

7.07 utrav. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Tolice, Kočevje.

8.22 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.

11.28 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.

1.05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Tolice, Kočevje.

2.45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico) Celovec, Prago.

7.10 zvečer. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Tolice, Kočevje.

7.25 zvečer. Osebni vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Prago.

8.50 zvečer. Osebni vlak iz Beljaka (čez Podrožico) Jesenice.

8.37 zvečer. Osebni vlak iz Kočevja, Straža-Tolice, Rudolfovega, Grosuplja.

8.45 zvečer. Osebni vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celoveca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice drž. žel., Trst drž. žel., Jesenice, Tržič.

11.50 ponoči. Osebni vlak iz Trbiža, Celoveca, Beljaka (čez Podrožico) Trst drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenice.

Prihod in Ljubljano drž. kolodvor:

6.46 zjutraj. Osebni vlak iz Kamnika.

10.50 predpoldne. Osebni vlak iz Kamnika.

6.10 zvečer. Osebni vlak iz Kamnika.

9.59 ponoči. Osebni vlak iz Kamnika. (Sedeljih in praznikih do 31. oktobra.)

(Odhodi in prihodi so označeni v srednjem evropskem času.)

C. kr. kavzaljstvo državnih železnic v Trstu.

Najbolj slovečne nove

salame znamka „Gavrilovič“

ki se dobijo.

v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah

že zadost suhe priporoča

Prva hrvatska tvornica salam, sušenega mesa in masti

M. Gavriloviča sinovi

v Petrinji.

4136 3

Zastopnik za Kranjsko in Štajersko

Julij Schmidlin v Zagrebu.

Zavaruje poslopja in premičnine proti

požarnim škodam po najnižjih cenah

Škodo cenjuje tako in nujkalantejo.

Uživa najboljši sloves, kadar posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdajne

podpore v narodne in občinkoristne</